

ПРАВО НА ЕКОЛОГІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра УСФН

Кожна людина має право на доступ до екологічної інформації. Володіючи данною інформацією громадяни, юридичні особи, органи державної влади мають можливість вжити необхідні заходи для запобігання, або зменшення впливу негативних факторів на здоров'я населення, рослинного та тваринного світу.

Інформація про стан довкілля (екологічна інформація) є відомостями та/або даними про стан складових довкілля та його компонентів; факторів, що впливають або можуть впливати на складові довкілля; стан здоров'я та безпеки людей; стан об'єктів культури і споруд тією мірою, якою на них впливає або може вплинути стан складових довкілля.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» право громадян на одержання екологічної інформації розглядають як вільний доступ до інформації про стан навколишнього середовища та вільне отримання, використання, поширення та збереження такої інформації, за винятком обмежень, встановлених законом..

Основними джерелами такої інформації є дані моніторингу довкілля, кадастрів природних ресурсів, реєстри, автоматизовані бази даних, архіви, а також довідки, що видають уповноважені на те органи державної влади, органи місцевого самоврядування, громадськими організаціями, окремими посадовими особами.

За порядком доступу інформацію поділяють на відкриту та з обмеженим доступом. Будь-яка інформація є відкритою, окрім тієї, що віднесена законом до інформації з обмеженим доступом.

Офіційна інформація, яка створюється в процесі діяльності органів влади, місцевого та регіонального самоврядування, повинна доводитися до громадян через офіційні видання та інформаційні служби відповідних органів, засоби масової інформації, безпосереднє доведення до зацікавлених осіб під час публічних виступів посадових осіб.

Звернутися з офіційним запитом про надання певної інформації можуть право- та дієздатні особи, законні представники недієздатних та обмежено дієздатних осіб. З урахуванням міжнародних та національних правових положень, запит та відповіді мають бути переважно у письмовій формі (на випадок оскарження справи в суді). Згідно п. 3.5 Положення «Про порядок надання екологічної інформації» відповідь на запит надається у терміни, визначені Законом України «Про інформацію», але не пізніше 30 днів. У разі необхідності подовження термінів до двох місяців, зацікавлена особа повинна бути повідомлена не пізніше 10 днів з моменту надходження запиту.

Екологічна інформація надається безоплатно, крім випадків, коли подавець запиту просить надати йому копії офіційних документів.

Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан чи захворюваність населення, карається відповідно до ст. 238 Кримінального кодексу України.

Право на екологічну інформацію може бути обмежене в умовах воєнного або надзвичайного стану із зазначенням строку дії цих обмежень (ст. 64 Конституції України).

Право на екологічну інформацію реалізується передусім з метою забезпечення права на екологічну безпеку, а тому у разі його порушення законодавство передбачає не лише його поновлення, а й відшкодування матеріальної та моральної шкоди, якщо така заподіяна. Розмір відшкодування визначається судом (ст. 49 Закону України «Про інформацію»). Кодекс України про адміністративні правопорушення (ст. 914) встановлює адміністративну відповідальність для службових і посадових осіб за відмову від надання чи несвочасне надання екологічної інформації.

